

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ

СПРАВИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для підготовки до семінарських занять з дисципліни:
«ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРОПІДПРИЄМСТВ»

для спеціальності: 051 Економіка,
спеціалізації «Економіка агробізнесу та ринок землі»

Кропивницький – 2024 рік

Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять з дисципліни «Інноваційний розвиток агропідприємств» студентами денної та заочної форми навчання для спеціальності: 051 Економіка, Освітньо-професійна програма "Економіка агробізнесу та ринок землі" / [уклад.: Ю.В. Кернасюк, М.В. Бугаєва] ; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. - Кропивницький , 2024. 31 с.

Укладачі:

Ю.В. Кернасюк, к.е.н., доцент;

М.В.Бугаєва, к.е.н., професор;

Рецензенти:

Гуцалюк О. М., д.е.н., професор кафедри менеджменту і адміністрування Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова;

Схвалено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи ЦНТУ. Протокол №6 від 12.11.2024.

© Кернасюк Ю.В. 2024

© ЦНТУ, 2024

Зміст

1.	Вступ	4
2.	Програма навчальної дисципліни	9
3.	Теми семінарських занять	14
4.	Перелік тем рефератів та повідомлень для самостійної роботи	16
5.	Індивідуальні завдання	20
6.	Питання до заліку	24
7.	Рекомендована література	28

ВСТУП

У сучасних умовах глобальної конкуренції та кліматичних змін аграрні підприємства стикаються з необхідністю інноваційної трансформації своїх бізнес-моделей економічної діяльності та економічного механізму господарювання. Одним із ключових напрямів такої трансформації є впровадження інновацій на основі концепції smart-спеціалізації, яка дозволяє підприємствам зосередитися на унікальних ресурсах, технологіях та компетенціях для досягнення стійкого розвитку. Актуальність дисципліни зумовлена потребою у підготовці нових компетенцій фахівців агробізнесу, які мають забезпечити підвищенні ефективності аграрного виробництва, адаптації до нових викликів ринку та інтеграції в глобальні інноваційні ланцюги.

Дисципліна «Інноваційний розвиток аграрних підприємств» спрямована на формування системи теоретичних знань та прикладних навичок, необхідних для успішної діяльності у сфері агробізнесу. В умовах швидко мінливого ринку та глобальних викликів, таких як зміна клімату та зростання населення, інновації стають ключовим фактором конкурентоспроможності агробізнесу. Курс охоплює основні аспекти інноваційного менеджменту, включаючи методи розробки та впровадження нових технологій, стратегічне планування, а також оцінку ефективності інноваційних проєктів. Студенти вивчатимуть приклади успішних інноваційних рішень в аграрному секторі, що дозволить їм розвинути критичне мислення та навички вирішення проблем. У результаті вивчення дисципліни студенти зможуть не лише усвідомити важливість інноваційної діяльності для сталого розвитку сільськогосподарських підприємств, а й набути практичних навичок, необхідних для реалізації інноваційних проєктів у реальних умовах. Курс сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців, які вміють адаптуватися до змін та впроваджувати кращі практики в аграрному секторі.

Предметом дисципліни є вивчення концептуальних засад, технологій та особливостей інноваційного розвитку аграрних підприємств в умовах

трансформації економіки, цифровізації, глобальних викликів та сталого господарювання.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни базується на знаннях, отриманих у процесі опанування курсів «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Інноваційний менеджмент», «Аграрна політика», «Цифрові технології в агробізнесі» та тісно пов'язане з дисциплінами «Стратегічне управління», «Фінансовий менеджмент», «Управління інвестиціями».

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти нових знань і умінь, пов'язаних із впровадженням інноваційних технологій у аграрному секторі, управлінням інноваційними процесами, а також оцінкою їх впливу на ефективність діяльності агропідприємств. Студенти отримають глибоке розуміння основних концепцій інноваційного менеджменту, що включає в себе вивчення різних типів інновацій (продуктові, процесні, організаційні) та їх значення для аграрного бізнесу. Вони ознайомляться з методами розробки та впровадження нових технологій, такими як дослідження і розробка, технологічний трансфер інновацій, а також управління проектами, що дозволяє ефективно реалізовувати інноваційні ідеї. Курс також акцентує увагу на стратегіях адаптації агропідприємств до змінюваних умов ринку, що включає аналіз ринкових тенденцій, вивчення потреб споживачів та конкурентного середовища. Студенти отримують практичні компетенції, які допоможуть використовувати інструменти інноваційного планування для формування ефективних управлінських рішень, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності підприємств. Крім того, важливим аспектом дисципліни є оцінка впливу інновацій на ефективність діяльності агропідприємств. Студенти вивчатимуть методи аналізу результатів впровадження інновацій, такі як економічні показники, соціальні та екологічні аспекти, що дозволить їм оцінити не лише фінансову вигоду, але й загальний внесок інновацій у сталий розвиток агросектору. Формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про інноваційні процеси в аграрному секторі сприятиме розвитку навичок стратегічного мислення, оцінки інноваційного

потенціалу підприємства, впровадження сучасних технологій, а також здатності адаптувати агропідприємства до змін середовища

Таким чином, мета дисципліни полягає в підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних впроваджувати інновації в аграрному секторі, управляти інноваційними процесами та оцінювати їх ефективність, що є критично важливим для забезпечення сталого розвитку агропідприємств у сучасних умовах..

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення з основними концепціями інноваційного розвитку, з теоретичними основами інновацій, типами інновацій та їх значенням для аграрного сектору;
- вивчення новітніх технологій, що впроваджуються в агропідприємствах, та їх впливу на продуктивність і ефективність виробництва;
- навчання студентів та формування навичок у створенні та реалізації інноваційних проектів, включаючи етапи планування;
- засвоєння студентами сучасних підходів оцінки ефективності впровадження інновацій;
- вивчення методів аналізу та оцінки впливу інновацій на фінансові, соціальні та екологічні показники діяльності агропідприємств.

Вивчення дисципліни буде спрямоване на отримання важливих знань.

- Розкриття теоретичних основ інноваційного розвитку аграрного сектору
- Аналіз глобальних трендів та викликів для агропромислового комплексу
- Вивчення механізмів трансферу технологій та комерціалізації інновацій
- Ознайомлення з цифровими рішеннями, IoT, AI та smart-спеціалізацією
- Оцінка інноваційного потенціалу підприємства та розробка стратегій
- Вивчення світового досвіду інноваційної трансформації агросектору
- Формування навичок аналізу інвестиційних проектів та оцінки ризиків
- Інтеграція принципів сталого розвитку та циркулярної економіки

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, здобувачі мають сформувати такі компетентності:

Знання:

- Основних понять, принципів, функцій та моделей інноваційного розвитку

- Структури інноваційного потенціалу агропідприємства
- Сутності понять «інновація», «трансфер технологій», «smart-спеціалізація»

- Особливостей цифровізації аграрного виробництва
- Механізмів державної підтримки та венчурного інвестування
- Критеріїв оцінки інноваційних проєктів, включаючи NPV, IRR, PI
- Світового досвіду впровадження інновацій у аграрному секторі
- Впливу кліматичних змін на інноваційну стратегію підприємства
- Принципів циркулярної та низьковуглецевої економіки

Вміння:

- Аналізувати інноваційні тренди та адаптувати їх до умов агропідприємства

- Розробляти інноваційні стратегії з урахуванням ресурсного потенціалу
- Оцінювати ефективність інноваційних рішень та інвестиційних проєктів
- Використовувати цифрові інструменти для управління аграрними процесами

- Формувати бізнес-моделі інноваційних стартапів в агросекторі
- Визначати вузькі місця та оптимізувати виробничі процеси через інновації

- Презентувати інноваційні рішення та обґрунтовувати їх доцільність

Способи мислення:

- Формування суджень щодо доцільності впровадження інновацій
- Побудова логічних міркувань для оцінки ризиків і перспектив
- Створення умовиводів на основі аналізу інноваційних даних
- Генерування понять у сфері аграрних інновацій та їх системна класифікація

Професійні, світоглядні та громадянські якості:

- Здатність планувати, організовувати та реалізовувати інноваційні проекти

- Глибокі знання історії та сучасних тенденцій аграрного менеджменту
- Здатність проводити дослідження з використанням сучасної методології
- Вміння формулювати нові теоретичні положення та практичні рекомендації

- Здатність виявляти причинно-наслідкові зв'язки в інноваційних процесах

- Знання інструментарію оцінки інноваційного потенціалу підприємства

Морально-етичні цінності:

- Усвідомлення соціальної відповідальності аграрного бізнесу
- Здатність оцінювати етичні аспекти впровадження інновацій
- Вміння моделювати ситуації, пов'язані з етичними викликами в агросфері

- Формування відповідальності за екологічні та соціальні наслідки рішень
- Виховання самостійності, волі, моральності у професійній діяльності

\

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет, об'єкт і задача навчальної дисципліни. Терміни і категорії та їх визначення

У темі розглядаються основні поняття, що формують зміст дисципліни «Інноваційний розвиток агропідприємств». Аналізується предмет і об'єкт навчальної дисципліни, а також їх роль у сучасному аграрному підприємстві. Визначаються ключові терміни: інновація, трансформація, агропідприємство, розвиток. Обґрунтовується актуальність дисципліни в контексті глобальних змін і технологічного прогресу. Визначаються основні завдання курсу та очікувані результати навчання.

Тема 2. Теоретичні й методологічні засади та концептуальні підходи до інноваційного розвитку економіки. Інновації та розвиток цивілізації

Вивчаються фундаментальні теорії інноваційного розвитку, включаючи еволюційні, системні та інституційні підходи. Розглядається роль інновацій у формуванні нових економічних укладів і цивілізаційних змін. Аналізуються методологічні основи дослідження інноваційних процесів. Порівнюються класичні та сучасні концепції інноваційної економіки. Обговорюється вплив технологічних проривів на соціально-економічний розвиток.

Тема 3. Глобальні виклики та тренди інноваційної трансформації агропромислового комплексу

Оцінюються ключові виклики, що стоять перед аграрним сектором: зміна клімату, продовольча безпека, демографічні зрушення. Аналізуються глобальні тренди: біоекономіка, агротехнології, цифрова трансформація. Вивчається вплив міжнародних стратегій на інноваційний розвиток АПК. Розглядаються сценарії

адаптації агропідприємств до нових умов. Формується розуміння ролі інновацій у забезпеченні стійкості аграрної системи.

Тема 4. Інтеграція принципів сталого розвитку в інноваційні процеси аграрних підприємств

Розглядаються основні принципи сталого розвитку: екологічність, соціальна відповідальність, економічна ефективність. Аналізується їх інтеграція в інноваційні стратегії агропідприємств. Вивчаються інструменти оцінки сталості інноваційних проєктів. Обговорюється роль ESG-критеріїв у аграрному бізнесі. Формуються навички розробки інновацій з урахуванням довгострокових екологічних та соціальних наслідків.

Тема 5. Передові наукові дослідження та інновації. Трансфер і комерціалізація інновацій в агропромисловій діяльності

Вивчаються сучасні наукові досягнення в аграрній сфері, включаючи біотехнології, генетику, агроекологію. Аналізується механізм трансферу технологій від науки до бізнесу. Розглядаються моделі комерціалізації інновацій: ліцензування, спін-оффи, інкубатори. Обговорюється роль університетів, наукових центрів і кластерів у розвитку агроінновацій. Формуються навички оцінки інноваційного потенціалу наукових розробок.

Тема 6. Цифровізація аграрного сектору: перспективи впровадження розумних технологій та IoT

Розглядаються цифрові рішення для агробізнесу: GPS-моніторинг, дрони, сенсори, хмарні платформи. Вивчається концепція «розумної ферми» та її переваги. Аналізується роль Інтернету речей (IoT) у підвищенні ефективності агровиробництва. Обговорюються виклики цифрової трансформації:

кібербезпека, доступ до інфраструктури, цифрова грамотність. Формується розуміння цифрових екосистем в аграрному секторі.

Тема 7. Фінансування та державна підтримка інноваційного розвитку агробізнесу

Вивчаються джерела фінансування інновацій: гранти, кредити, інвестиційні фонди, державні програми. Аналізується роль держави у стимулюванні інновацій через податкові пільги, субсидії, гарантії. Розглядаються механізми оцінки ефективності фінансування інноваційних проєктів. Обговорюється участь міжнародних фінансових інституцій у розвитку агроінновацій. Формуються навички складання фінансових моделей для інноваційних ініціатив.

Тема 8. Інноваційні стартапи та венчурне інвестування в агросекторі: аналіз кращих практик

Оцінюється роль стартапів у трансформації аграрного бізнесу. Вивчаються етапи розвитку аграрного стартапу: ідея, MVP, масштабування. Аналізуються моделі венчурного інвестування та критерії оцінки інноваційних проєктів. Розглядаються кейси успішних агростартапів в Україні та світі. Формується розуміння екосистеми стартапів і взаємодії з інвесторами.

Тема 9. Застосування штучного інтелекту та аналізу великих даних в аграрній галузі

Вивчаються алгоритми штучного інтелекту для прогнозування врожайності, оптимізації ресурсів, управління ризиками. Аналізується роль Big Data у прийнятті управлінських рішень. Розглядаються платформи для агроаналітики та машинного навчання. Обговорюються етичні аспекти

використання AI в агросфері. Формуються навички роботи з даними та інтерпретації аналітичних результатів.

Тема 10. Інноваційні підходи до переробки аграрної сировини та виробництва продуктів з високою доданою вартістю

Розглядаються технології глибокої переробки сільськогосподарської продукції. Вивчаються моделі створення агропродовольчих кластерів. Аналізується вплив інновацій на формування ланцюгів доданої вартості. Обговорюються екологічні та економічні переваги переробки. Формується розуміння стратегій розвитку агропереробних підприємств.

Тема 11. Світовий досвід успішного інноваційного розвитку аграрного сектору

Оцінюються приклади країн-лідерів у агроінноваціях: Нідерланди, Ізраїль, США, Австралія. Вивчаються державні стратегії підтримки інновацій у сільському господарстві. Аналізуються моделі аграрних інноваційних хабів і кластерів. Розглядаються транснаціональні проекти та партнерства. Формується здатність адаптувати світовий досвід до українських реалій.

Тема 12. Інновації та smart-спеціалізація аграрного підприємства

Вивчається концепція smart-спеціалізації як інструмент стратегічного розвитку. Аналізується процес ідентифікації унікальних ресурсів та компетенцій підприємства. Розглядаються методи формування інноваційного профілю агропідприємства. Обговорюється роль регіональної політики у підтримці smart-спеціалізації. Формуються навички розробки дорожньої карти інноваційного розвитку.

Тема 13. Адаптація інноваційного розвитку аграрного підприємства в умовах кліматичних змін

Оцінюється вплив кліматичних змін на продуктивність, ризики та стратегії агропідприємств. Вивчаються адаптивні технології: стійкі сорти, точне землеробство, агроекологічні практики. Аналізуються сценарії зміни клімату та їх економічні наслідки для агросектору. Розглядаються інструменти оцінки вразливості підприємства до кліматичних ризиків. Формуються навички розробки інноваційних рішень для кліматичної адаптації.

Тема 14. Циркулярна економіка і інноваційний розвиток аграрного підприємства

Вивчається концепція циркулярної економіки як альтернатива лінійній моделі виробництва. Аналізуються інноваційні рішення для повторного використання ресурсів, біопереробки та мінімізації відходів. Розглядаються приклади агропідприємств, що впровадили циркулярні моделі. Обговорюється економічна доцільність та екологічна ефективність таких підходів. Формується розуміння ролі циркулярності в стратегії сталого розвитку.

Тема 15. Низьковуглецева концепція інноваційного розвитку аграрного підприємства

Оцінюється вплив аграрного виробництва на викиди парникових газів. Вивчаються технології зниження вуглецевого сліду: біоенергетика, органічне землеробство, енергоефективні рішення. Аналізуються міжнародні стандарти та ініціативи щодо декарбонізації агросектору. Розглядаються механізми моніторингу та звітності щодо викидів. Формуються навички розробки низьковуглецевих стратегій для агропідприємств.

Тема 16. Перспективи інноваційного розвитку аграрного підприємства

Вивчаються довгострокові тенденції інновацій у агросекторі: автоматизація, біоекономіка, агроінтелект. Аналізуються можливості масштабування інноваційних рішень на рівні підприємства та регіону. Розглядаються індикатори готовності підприємства до інноваційної трансформації. Обговорюється роль лідерства, корпоративної культури та партнерства у реалізації інновацій. Формується стратегічне бачення майбутнього аграрного бізнесу.

3. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет, об'єкт і задача навчальної дисципліни. Терміни і категорії та їх визначення.	2
2	Тема 2. Теоретичні й методологічні засади та концептуальні підходи до інноваційного розвитку економіки. Інновації та розвиток цивілізації.	2
3	Тема 3. Глобальні виклики та тренди інноваційної трансформації агропромислового комплексу.	2
4	Тема 4. Інтеграція принципів сталого розвитку в інноваційні процеси аграрних підприємств.	2
5	Тема 5. Передові наукові дослідження та інновації. Трансфер і комерціалізація інновацій в агропромисловій діяльності.	2
6	Тема 6. Цифровізація аграрного сектору: перспективи впровадження розумних технологій та IoT.	2
7	Тема 7. Фінансування та державна підтримка інноваційного розвитку агробізнесу.	2
8	Тема 8. Інноваційні стартапи та венчурне інвестування в агросекторі: аналіз кращих практик.	2
9	Тема 9. Застосування штучного інтелекту та аналізу великих даних в аграрній галузі.	2
10	Тема 10. Інноваційні підходи до переробки аграрної сировини та виробництва продуктів з високою доданою вартістю.	2
11	Тема 11. Світовий досвід успішного інноваційного розвитку аграрного сектору.	2
12	Тема 12. Інновації та smart-спеціалізація аграрного підприємства	2
13	Тема 13. Адаптація інноваційного розвитку аграрного підприємства в умовах кліматичних змін	2
14	Тема 14. Циркулярна економіка і інноваційний розвиток аграрного підприємства	2
15	Тема 15. Низьковуглецева концепція інноваційного розвитку аграрного підприємства	2
16	Тема 16. Перспективи інноваційного розвитку аграрного підприємства	2

4. ПЕРЕЛІК ТЕМ РЕФЕРАТІВ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Цифрова трансформація агропідприємств: виклики і можливості
2. Застосування IoT у сучасному агровиробництві
3. Дрони в аграрному секторі: ефективність і перспективи
4. Big Data в агробізнесі: аналітика для прийняття рішень
5. Штучний інтелект у прогнозуванні врожайності
6. Smart-ферми: концепція і практичне впровадження
7. Автоматизація аграрних процесів: економічна доцільність
8. Хмарні платформи для управління агропідприємством
9. Технології точного землеробства: інновації в дії
10. Роботизація в аграрному виробництві: світовий досвід
11. Сталий розвиток агропідприємства: стратегічні підходи
12. Біоекономіка як основа інноваційної аграрної моделі
13. Циркулярна економіка в агросекторі: концепція і практика
14. Енергоефективні технології в аграрному виробництві
15. Органічне землеробство як інноваційна стратегія
16. Вуглецевий слід агропідприємства: оцінка і зниження
17. Екологічна сертифікація аграрної продукції
18. Вплив кліматичних змін на інноваційні рішення в АПК
19. Відновлювані джерела енергії в агробізнесі
20. Екологічні інновації у переробці агросировини
21. Інноваційна стратегія агропідприємства: етапи формування
22. Smart-спеціалізація як інструмент регіонального розвитку
23. Управління інноваційними ризиками в агросекторі
24. Лідерство в інноваційному агробізнесі
25. Корпоративна культура і впровадження інновацій
26. Інноваційний менеджмент у аграрному підприємстві
27. Стратегічне планування інноваційного розвитку
28. Інноваційна трансформація бізнес-моделі агропідприємства

29. Управління знаннями в аграрному інноваційному середовищі
30. Партнерські екосистеми для інноваційного розвитку
31. Венчурне інвестування в аграрні стартапи
32. Фінансування інновацій: державні та приватні механізми
33. Грантові програми для агроінновацій
34. Оцінка ефективності інноваційних інвестицій
35. Crowdfunding для аграрних інновацій
36. Бюджетування інноваційних проєктів
37. Ризики і доходність інноваційних вкладень
38. Механізми державно-приватного партнерства в агроінноваціях
39. Фінансові інструменти підтримки сталого агробізнесу
40. Економічна модель інноваційного агропідприємства
41. Інноваційні аграрні моделі Нідерландів
42. Ізраїльський досвід агроінновацій
43. США: аграрні технології майбутнього
44. Австралія: адаптація до кліматичних викликів
45. Китай: цифровізація сільського господарства
46. Європейські програми підтримки агроінновацій
47. Порівняльний аналіз інноваційних стратегій у світі
48. Глобальні тренди аграрної трансформації
49. Міжнародні аграрні хаби і кластери
50. Транснаціональні проєкти в агроінноваціях
51. Трансфер аграрних технологій: механізми і бар'єри
52. Комерціалізація наукових розробок в агросфері
53. Університети як драйвери агроінновацій
54. Наукові парки і аграрні інкубатори
55. Біотехнології в аграрному виробництві
56. Генетичні інновації в рослинництві
57. Агроекологічні дослідження і їх впровадження
58. Інноваційні методи збереження ґрунтів

59. Науково-дослідні центри в аграрному секторі
60. Співпраця науки і бізнесу в агроінноваціях
61. Інновації у виробництві агропродуктів з високою доданою вартістю
62. Глибока переробка агросировини: технології і економіка
63. Створення агропродовольчих кластерів
64. Інноваційні упаковки для аграрної продукції
65. Переробка відходів агровиробництва
66. Біоінженерія в харчовій промисловості
67. Стандарти якості і інновації у переробці
68. Логістика інноваційної агропродукції
69. Експортно-орієнтовані інноваційні продукти
70. Маркетинг інноваційних агропродуктів
71. Підготовка кадрів для інноваційного агробізнесу
72. Освітні програми з агроінновацій
73. Роль молоді в аграрних стартапах
74. Соціальні інновації в агросекторі
75. Інновації в аграрному кооперативному русі
76. Інклюзивність і гендерний вимір в агроінноваціях
77. Комунікаційні стратегії для впровадження інновацій
78. Мотивація персоналу в інноваційному середовищі
79. Етичні аспекти агроінновацій
80. Психологія змін в аграрному підприємстві
81. Інновації в тваринництві
82. Інновації в рослинництві
83. Інновації в аграрній логістиці
84. Інновації в аграрному страхуванні
85. Інновації в аграрному консалтингу
86. Інновації в аграрному маркетингу
87. Інновації в аграрному туризмі
88. Інновації в аграрному будівництві

89. Інновації в аграрному водокористуванні
90. Інновації в аграрному машинобудуванні
91. Аграрні інновації 2030: сценарії розвитку
92. Майбутнє агроінновацій в умовах глобалізації
93. Інноваційна стійкість агропідприємства
94. Аграрна сингулярність: технології майбутнього
95. Інновації як основа продовольчої безпеки
96. Агроінновації в умовах війни та відновлення
97. Інноваційна дипломатія в аграрному секторі
98. Інновації в управлінні земельними ресурсами
99. Інноваційна трансформація аграрної освіти
100. Інноваційний агробізнес як драйвер регіональної економіки

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна форма навчальної роботи організовується за узгодженням між студентом, деканатом факультету та викладачем у випадках, коли студент має офіційне право на таку форму освітньої діяльності та здатен самостійно її виконувати.

Зміст індивідуальних завдань визначається викладачем відповідно до навчальної програми дисципліни. Їх виконання здійснюється поза межами аудиторного розкладу, самостійно студентом.

Контроль за виконанням індивідуальних завдань здійснюється під час консультацій, графік яких складається окремо на початку семестру та затверджується завідувачем кафедри.

До індивідуальних форм навчальної роботи можуть належати:

- самостійне вивчення окремих тем курсу, визначених викладачем;
- підготовка рефератів, доповідей, презентацій;
- розв'язання навчальних задач, аналіз кейсів і проблемних ситуацій;
- підготовка до участі у студентських наукових конференціях;
- проведення наукових досліджень, участь у конкурсах та олімпіадах.

Пропонований зміст тем для індивідуальної роботи студента.

1. Цифрова трансформація агропідприємства

Сучасні агропідприємства дедалі активніше впроваджують цифрові технології для оптимізації виробничих процесів. Використання IoT, GPS-моніторингу та хмарних платформ дозволяє підвищити ефективність управління. Цифровізація сприяє точному землеробству, зменшенню витрат і підвищенню врожайності. Важливо дослідити бар'єри та ризики цифрової трансформації. Студент аналізує приклади успішної цифровізації на регіональному та загальнодержавному рівні, а також в світі.

2. Біоекономіка як стратегія сталого аграрного розвитку

Біоекономіка передбачає використання біологічних ресурсів у виробництві з мінімальним впливом на довкілля. Вона поєднує аграрну науку, екологію та економіку. Агропідприємства можуть створювати нові продукти з біосировини, зменшуючи залежність від викопного палива. Студент досліджує моделі біоекономіки та їх застосування в агросекторі. Особлива увага приділяється інноваційним біотехнологіям.

3. Інноваційні аграрні стартапи: від ідеї до реалізації

Аграрні стартапи є джерелом технологічних проривів у сільському господарстві. Вони пропонують рішення для автоматизації, моніторингу, переробки та збуту продукції. Студент аналізує етапи створення стартапу, джерела фінансування та механізми масштабування. Вивчаються приклади українських і міжнародних агростартапів. Робота включає оцінку інноваційного потенціалу і бізнес-моделі.

4. Технології точного землеробства

Точне землеробство базується на використанні даних для прийняття рішень щодо обробітку ґрунту, внесення добрив і зрошення. GPS, сенсори та дрони

дозволяють аграріям працювати з високою точністю. Це знижує витрати, покращує якість продукції та мінімізує екологічні ризики. Студент досліджує принципи, інструменти та ефективність точного землеробства. Практичний аналіз може включати моделювання агротехнологічних карт.

5. Енергоефективність в аграрному виробництві

Зростання цін на енергоносії стимулює агропідприємства до впровадження енергоощадних рішень. Використання сонячних панелей, біогазових установок та енергоефективної техніки стає все більш актуальним. Студент аналізує економічну доцільність таких інновацій. Вивчаються приклади енергоефективних господарств. Робота включає розрахунок потенційної економії та впливу на довкілля.

6. Інноваційні моделі аграрного кооперативу

Аграрні кооперативи можуть стати платформою для впровадження інновацій серед малих і середніх виробників. Нові моделі кооперації включають спільне використання техніки, цифрових сервісів та маркетингових інструментів. Студент досліджує переваги та виклики інноваційної кооперації. Аналізуються приклади успішних кооперативів в Україні та за кордоном. Особлива увага — на соціальному капіталі та довірі.

7. Агроінновації в умовах кліматичних змін

Кліматичні зміни змінюють аграрні зони, структуру посівів і ризики виробництва. Інновації допомагають адаптуватися — від нових сортів до систем зрошення та агрометеостанцій. Студент аналізує адаптаційні стратегії агропідприємств. Вивчаються сценарії розвитку агросектору в умовах екстремальних погодних явищ. Робота може включати картування ризиків і технологічних рішень.

8. Інноваційна підготовка кадрів для агросектору

Розвиток агроінновацій потребує нових компетенцій у фахівців. Освітні програми мають включати цифрові навички, екологічне мислення та підприємництво. Студент досліджує сучасні підходи до аграрної освіти. Аналізуються приклади дуальної освіти, аграрних хабів та освітніх платформ. Робота включає пропозиції щодо оновлення навчальних програм.

6. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Що таке інноваційний розвиток агропідприємства?
2. Назвіть основні види інновацій у сільському господарстві.
3. Чим відрізняються продуктові та процесні інновації?
4. Що таке технологічна інновація?
5. Які фактори стимулюють інноваційний розвиток агропідприємств?
6. Які зовнішні фактори впливають на впровадження інновацій?
7. Які внутрішні фактори підприємства можуть підтримувати інновації?
8. Як державна політика сприяє інноваціям у АПК?
9. Що таке точне землеробство?
10. Які переваги точного землеробства для агропідприємства?
11. Наведіть приклади інновацій у рослинництві.
12. Наведіть приклади інновацій у тваринництві.
13. Що таке біотехнологічна інновація?
14. Як агропідприємство оцінює ефективність інновацій?
15. Які ризики пов'язані з впровадженням нових технологій?
16. Що таке інноваційна стратегія агропідприємства?
17. Які методи управління інноваційним процесом існують?
18. Що таке агро-стартап?
19. Які джерела фінансування інновацій у сільському господарстві?
20. Чим відрізняється венчурне інвестування від банківського кредиту?
21. Як обирають пріоритетні напрямки інновацій?
22. Що таке комерціалізація інновацій?
23. Які маркетингові інструменти використовуються для нових агротехнологій?
24. Який вплив інновацій на зайнятість у сільській місцевості?
25. Як інновації можуть зменшити негативний вплив на довкілля?
26. Що таке “зелені” інновації?

27. Як оцінити рентабельність впровадження інновацій?
28. Які показники ефективності інновацій застосовують в агропідприємствах?
29. Що таке автоматизація агропідприємства?
30. Наведіть приклади роботизації у сільському господарстві.
31. Що таке “розумна ферма”?
32. Як дрони використовуються в агротехнологіях?
33. Що таке цифровізація агропідприємств?
34. Які переваги використання сенсорів у сільському господарстві?
35. Як штучний інтелект застосовується в агробізнесі?
36. Що таке агродронінг?
37. Які інновації допомагають зменшити витрати на воду?
38. Як інновації впливають на якість продукції?
39. Що таке органічні інновації?
40. Наведіть приклади енергозберігаючих технологій у АПК.
41. Як використовують блокчейн у агропідприємствах?
42. Що таке генетично модифіковані культури?
43. Які етичні питання виникають при ГМО?
44. Як глобальні тренди впливають на агропідприємства в Україні?
45. Які країни є лідерами інновацій у сільському господарстві?
46. Що таке адаптивне землеробство?
47. Які методи прогнозування урожайності існують?
48. Як інновації допомагають у боротьбі зі шкідниками?
49. Що таке вертикальне фермерство?
50. Які переваги вертикального фермерства?
51. Що таке гідропоніка?
52. Що таке аеропоніка?
53. Як впровадження нових технологій впливає на собівартість продукції?

54. Що таке ресурсоефективні технології?
55. Як інновації допомагають зменшити втрати врожаю?
56. Які фактори стримують інновації у агросекторі?
57. Як оцінити потенційну користь нової технології?
58. Що таке кластерне співробітництво агропідприємств?
59. Як інновації впливають на конкурентоспроможність підприємства?
60. Що таке smart-ферма?
61. Як використовують мобільні додатки у сільському господарстві?
62. Що таке електронний облік ресурсів на фермі?
63. Як інновації сприяють сталому розвитку?
64. Що таке інноваційна культура підприємства?
65. Які кроки для впровадження нової технології на підприємстві?
66. Що таке цифрове землеробство?
67. Як супутникові знімки допомагають агропідприємствам?
68. Які переваги автоматизованого управління фермою?
69. Що таке сенсорне моніторинг ґрунту?
70. Як інновації впливають на якість тваринницької продукції?
71. Що таке інноваційний ланцюг створення вартості?
72. Як впровадження інновацій впливає на експортні можливості?
73. Що таке агротехнологічна інтеграція?
74. Як застосовують роботів для збору врожаю?
75. Які нові методи зберігання продукції існують?
76. Що таке блокчейн для відстеження продукту від ферми до споживача?
77. Як цифрові платформи змінюють ринок агропослуг?
78. Що таке інноваційна агроєкосистема?
79. Які тренди в інноваційних агропроектах на 2025 рік?
80. Як створюють інноваційні стартапи в агросфері?
81. Що таке лабораторне землеробство?

82. Як роботизоване доїння підвищує ефективність ферми?
83. Що таке “інтелектуальна ферма”?
84. Як сенсорні системи допомагають контролювати здоров'я тварин?
85. Що таке агровиробництво на основі даних?
86. Як прогнозування погоди допомагає агропідприємствам?
87. Що таке інноваційний менеджмент у АПК?
88. Які форми державної підтримки інновацій існують?
89. Як міжнародні гранти впливають на інноваційний розвиток?
90. Що таке агротехнічні демонстраційні центри?
91. Як інновації допомагають зменшити використання хімікатів?
92. Що таке інноваційний потенціал підприємства?
93. Як оцінюють готовність підприємства до впровадження нових технологій?
94. Що таке інтегроване управління фермою?
95. Як інновації впливають на логістику агропідприємства?
96. Що таке автоматизоване кормозабезпечення тварин?
97. Як інновації змінюють структуру агропідприємства?
98. Що таке смарт-контракти в агробізнесі?
99. Як агропідприємства використовують великі дані (Big Data)?
100. Які ключові показники успішного впровадження інновацій?

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Скрипник В. В. Інноваційний розвиток аграрних підприємств України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку / В. В. Скрипник // Економічний вісник НТУУ «КПІ». 2021. № 20. – С. 19–24. DOI: 10.20535/2307-5651.20.2021.252585
2. Ястремська А. А., Пустова О. Г., Ткаченко Д. В. Сучасний стан та проблеми інноваційного розвитку аграрного сектору України : рекомендаційний показник літератури / уклад. А. А. Ястремська ; ред. О. Г. Пустова, Д. В. Ткаченко. Миколаїв: МНАУ, 2021. 56 с.
3. Ковальчук С. В. Цифровізація агросектору: виклики для України. Економіка АПК. 2022. № 2. С. 45–51.
4. Скидан О. В. Аграрні стартапи: нові горизонти. Житомир : Полісся, 2024. 112 с.
5. Іванова Т. І. Енергоефективність в аграрному секторі. Львів : ЛНАУ, 2020. 98 с.
6. Кравченко Л. М. Біотехнології в аграрному виробництві. Київ : НААН, 2021. 144 с.
7. Козак В. М. Аграрна кооперація: сучасні моделі. Тернопіль : ТНТУ, 2022. 128 с.
8. Гринько О. І. Інноваційні моделі аграрного виробництва. Харків : ХНАУ, 2023. 136 с.
9. Мінагрополітики України. Стратегія розвитку аграрного сектору до 2030 року. Київ : Мінагрополітики, 2023. 72 с.
10. Дудар Т. В. Інноваційна діяльність аграрних підприємств: теорія і практика. Вінниця : ВНАУ, 2021. 120 с.
11. Бондаренко І. М. Інноваційний менеджмент у сільському господарстві. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 152 с.
12. Коваленко О. С. Цифрові технології в аграрному виробництві. Вісник аграрної науки. 2023. № 7. С. 34–40.
13. Савченко Р. Ю. Біоекономіка як основа сталого аграрного розвитку. Суми : СНАУ, 2021. 104 с.
14. Литвиненко М. В. Інноваційні підходи до аграрного маркетингу. Дніпро : ДДАЕУ, 2022. 96 с.

15. Гончаренко Л. І. Сталий розвиток агропідприємств: екологічний вимір. Полтава : ПДАА, 2023. 88 с.
16. Мельник А. Ф. Інноваційна стратегія аграрного бізнесу. Київ : КНЕУ, 2024. 132 с.
17. Шевченко Н. О. Аграрні інновації в умовах цифрової трансформації. Економіка та держава. 2022. № 9. С. 21–26.
18. Ткаченко В. В. Інноваційні технології в аграрному виробництві. Херсон : ХДАУ, 2021. 110 с.
19. Соловей О. В. Інноваційна екосистема аграрного підприємства. Черкаси : ЧДТУ, 2024. – 124 с.
20. Кравець І. С. Інновації в аграрному управлінні. Луцьк : ЛНТУ, 2021. 88 с.
21. Бойко Ю. М. Інноваційна логістика аграрного виробництва. Умань : УНУС, 2022. 92 с.
22. Паламарчук С. В. Інноваційні рішення для аграрного бізнесу. Київ : АгроНаука, 2023. 100 с.
23. Козяр О. В. Аграрна освіта в умовах інноваційного розвитку. Кам'янець-Подільський : КПНУ, 2024. 84 с.
24. Національна академія аграрних наук України. Інноваційні напрями розвитку аграрної науки. Київ : НААН, 2022. 68 с.
25. Кернасюк Ю. В. Економіка низьковуглецевого розвитку: теоретичні і методологічні аспекти (розд. 1). Інституціональна трансформація розвитку економіки України : колективна монографія. Алілуйко М. С.; Бандура З. Л.; Безугла Л. С.; Братюк В. П.; Гайдучок О. І.; Градобоева Є. С.; Дубницький В. І.; Кадирус І. Г.; Кернасюк Ю. В. та ін. / За заг. ред. О. Л. Гальцової. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 268 с.
26. Кернасюк Ю.В. Наукові засади формування ефективних агропродовольчих систем на основі сталого розвитку та інноваційних кластерів. Монографія. Київ: Видавництво «Наукова столиця», 2021. 172 с.
27. Науково-методичне забезпечення інноваційного розвитку агровиробництва в Степу України [Текст] /І. М. Семеняка, О. М. Гайденко, В. А. Іщенко, Ю. В. Кернасюк [та ін...]; за ред.: /І. М. Семеняки, О. М. Гайденка, В. А. Іщенка. Вінниця, ТОВ “Нілан - ЛТД”, 2021. 279 с.

28. Кернасюк Ю. В. Кластери як інноваційна організаційно-економічна форма ефективного аграрного виробництва в системі сталого розвитку. Економіка АПК.2020. № 9 С. 86–94. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202009086>

29. Кернасюк Ю.В. Глобальна кліматична криза та її вплив на розвиток аграрного сектору економіки України. Економіка АПК. №9, 2021. С. 91–101. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202109091>

30. Kernasyuk Y. V. Clusters in the system of sustainable economic development. The decision of the Organizing Committee of the conference Global Science and Education in the Modern Realities 2020 No 1. (Seattle, Washington on August 27, 2020). Seattle, Washington: Published by: «ISE&E» & SWorld in conjunction with KindleDP Seattle, USA, 2020. PP. 226–228.

31. Management of sustainable development of a regional economy based on an innovative cluster smart model: european experience and prospects for the Kirovohrad region. Innovative Educational Technologies: European Experience and its Application in Training in Economics and Management. Internship. Riga: Baltic Research Institute of Transformation Economic Area Problems, 2020. 184 p.

32. Кернасюк Ю. В. Концептуальні засади переходу до сталого інноваційного розвитку. Вісник Степу. Науковий збірник. Вип. 18. Вінниця : ТОВ “Твори”, 2021. С. 123–128.

33. Кернасюк Ю. В. Наукові парки як фактор інноваційного економічного розвитку. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 14 – 15 квітня 2022 р. Полтава, 2022. С. 473-475.

34. Кернасюк Ю. В. Проблемні аспекти інноваційної трансформації регіональних соціально-економічних систем. Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем : Матеріали XI Міжнародної науково- практичної конференції, 30 листопада 2023 р. Кропивницький: ЦНТУ, 2023. С. 184-186.

35. Кернасюк Ю. Каталог інноваційного техніко-економічного наукового забезпечення агровиробників Кіровоградської області системами зрошення для ефективного розвитку агропромислового виробництва в умовах кліматичних

змін та гарантування продовольчої безпеки. Інститут сільського господарства Степу НААН. Кропивницький, 2023. 52 с.

36. Кернасюк Ю. В. Штучний інтелект як основа нової інноваційної економіки. Актуальні проблеми економіки та підприємництва в умовах викликів і загроз : матеріали II всеукр. наук.-практ. конф., 16 трав. 2024 р., м. Кропивницький / ЦНТУ, нац. техн. ун-т, каф. економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи ; [редкол. : А.А. Тихий, В.В. Зайченко та ін.]. Кропивницький : РВЛ ЦНТУ, 2024. 136 с.

37. Кернасюк Ю. В. Наукове бачення моделі ефективної взаємодії науки, освіти та бізнесу з питань інноваційного розвитку. Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 18–19 квітня 2024 р. / НААН, ННСГБ. С.79-80.

38. Кернасюк Ю. В. Інноваційні технології у виробництві та використанні енергії з поновлювальних джерел у контексті зміни глобальних парадигм. Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 25–26 вересня 2024 р. НААН, ННСГБ, ІМА АПВ НААН. 340 с.

39. Кернасюк Ю. В. Наука, інновації та технології як запорука успіху агробізнесу Нідерландів. Вісник Степу. Науковий збірник ІСГС НААН. Вип. 21. Вінниця : ТОВ “ТВОРИ”, 2024. С. 54-62.

40. Kernasiuk Yu., Haidenko O. Modern research on the impact of artificial intelligence on the digital transformation of agriculture. One World – One Health. Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference, 4-5 June 2024, Słupsk, Poland. Słupsk: Institute of Biology, Pomeranian University in Słupsk, 2024. PP. 444-449.